

УДК 636.2.034.082.11

ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ В УМОВАХ ПРИКАРПАТТЯ

Л. В. Ференц, к. с.-г. н., с. н. с., *М. І. Полуліх*, к. с.-г. н., с. н. с., *В. Д. Федак*, к. с.-г. н., п. н. с.
l.v.ferenz@gmail.com

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН,
с. Оброшине, Пустомитівський р-н, Львівська обл., Україна

Українська чорно-ряба молочна порода, як і всі інші, перебуває в динамічному розвитку, тому постало завдання її удосконалення консолідацією за екстер'єрними і селекційними ознаками, що дозволить підвищити генетичний потенціал продуктивності, розширити її генетичну базу та створити внутрішньопородну структуру. З огляду на зазначене, метою досліджень було провести комплексне вивчення господарсько корисних ознак корів української чорно-рябої молочної породи залежно від різних генетичних та паратипових факторів. Дослідження проведені в ПАФ «Селекціонер» Сокальського р-ну Львівської обл.

Встановлено, що зростання живої маси корів у період їх вирощування відбувалося нерівномірно. Середньодобові прирости від народження до 3-місячного віку становили 734 ± 22 , від 3- до 6-місячного — 582 ± 19 , від 6- до 12-місячного віку — 671 ± 25 г. На зростання впливали генотип, бугаї та лінія. Корови-первістки різних генотипів, ліній і батьків істотно і вірогідно відрізнялися між собою за промірами тіла. Зі збільшенням у тварин частки крові голштинської породи чітко простежувалося збільшення висоти в холці, глибини грудей, косої довжини тулуба і обхвату п'ястка. За іншими промірами такої чіткої закономірності не спостерігали. Корови-первістки різних генотипів, ліній і батьків відрізнялися між собою за індексами будови тіла. Надій корів за першу лактацію становив 3966,9, за другу — 3997,4, за третю — 4015,7 і за кращу — 4377,7 кг, кількість молочного жиру — відповідно, 153,96; 153,10; 153,01 і 168,2 кг.

На формування молочної продуктивності корів значно впливала інтенсивність їх росту в період вирощування. Найвищими надоями характеризувалися тварини, які у віці 6 місяців мали живу масу 160–180, у 12 місяців — 260–280, у 18 місяців — 360–380 і при першому плідному осіменінні — 360–380 кг. Сила впливу живої маси тварин у період вирощування в 6-місячному віці на надій, залежно від лактації, становила 13,53–27,56, в 12-місячному — 24,65–37,84, в 18-місячному — 27,38–40,93 і при першому плідному осіменінні — 21,59–40,08%. Найвищими надоями були у корів-первісток з висотою у холці 132–135, глибиною грудей — 72–77, шириною грудей — 46–50, обхватом грудей за лопатками — 191–200, косою довжиною тулуба — 163–167, шириною в маклаках — 52–55 і обхватом п'ястка — 19–20 см. Сила впливу висоти в холці на надій, залежно від лактації, становила 6,06–11,16, глибини грудей — 5,71–9,08, ширини грудей — 6,21–7,68, ширини в маклаках — 3,62–7,10, косої довжини тулуба — 9,55–13,51, обхвату грудей за лопатками — 12,63–16,88 і обхвату п'ястка — 4,03–8,41 %. Найвищу молочну продуктивність мали корови, у яких вік першого осіменіння становив 15–18 місяців за живої маси 360–380 кг, а вік першого отелення — до 800 днів. Сила впливу віку першого осіменіння на надій, залежно від лактації, становила 6,89–8,87, а першого отелення — 5,73–10,11 %. Найкращими показниками продуктивності відзначалися корови з тривалістю сухостійного періоду 56–65, сервіс-періоду — 80–100 і міжотельного періоду — 365–385 днів. Сила впливу тривалості сухостійного періоду на надій, залежно від лактації, коливалася від 19,66 до 26,10, сервіс-періоду — від 31,85 до 36,98 і міжотельного періоду — від 26,81 до 33,49 %.

Сила впливу матерів на надій дочок за різні лактації була в межах 27,55–29,82, а батьків — у межах 27,71–32,27 %. Встановлено також вплив племінної цінності батьків на молочну продуктивність дочок: вона коливалася від 27,71 до 32,27. Сила впливу форми вимені на надій корів була в межах 4,05–6,64 %.

Таким чином, на формування молочної продуктивності корів української чорно-рябої молочної породи значний вплив мали як генетичні, так і паратипові фактори.